

**Міністерство освіти і науки України
Карпатський університет
імені Августина Волошина**

ЗАТВЕРДЖОЮ
«26» 10 2017 р.
Ректор КаУ імені Августина Волошина
проф. БЕДЬ В.В.

**ПОЛОЖЕННЯ
про
КОМІСІЮ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ
ПЛАГІАТУ**

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО
на засідання Вченої ради КаУ
26 жовтня 2017 р., протокол № 3

Ужгород – 2017

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Положення про Комісію із запобігання та виявлення плагіату у Карпатському університеті імені Августина Волошина (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Статуту Карпатському університеті імені Августина Волошина (далі – Університету) та як додаток до «Положення про академічну добросередньоть учасників освітнього процесу Карпатського університету імені Августина Волошина».

1.2. Метою даного Положення є:

- профілактика, запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально-методичних і науково-дослідних роботах наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання, інших учасників наукового та освітнього процесів в Університеті;
- розвиток практичних навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування джерел, авторських посилань тощо;
- принципове дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань;
- активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору й відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті.

2. ПОНЯТТЯ І РІЗНОВИДИ ПЛАГІАТУ

2.1. У Положенні використовуються спеціальні терміни у наступних значеннях:

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, котра не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»).

Академічний плагіат – оприлюднення у письмовій або електронній формі (частково або повністю) наукових, навчально-методичних та науково-дослідних результатів, отриманих та оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження, відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

Автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Твір – інформація, що виступає результатом наукової, навчально-методичної та науково-дослідної діяльності конкретної особи (чи колективу

співавторів), представлена на паперових або електронних носіях (монографія, посібник, навчальне видання, стаття, препринт, автореферат, рукопис дисертації, навчальна програма тощо).

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження, підтвердити власну авторську думку або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулуванні.

2.2. Різновидами plagiatu є:

- 1) видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін;
- 2) дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
- 3) внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;
- 4) представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування;
- 5) парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);
- 6) компіляція – створення значного масиву тексту без поглиблених вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання переходних речень між скопійованими частинами тексту.

3. КРИТЕРІЙ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТІВ ТА УМОВИ ПРАВОМІРНОСТІ ЗАПОЗИЧЕНЬ

3.1. У системі запобігання академічного plagiatu Університету в якості критерію оригінальності творів використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на plagiat і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

3.2. Для наукових, навчально-методичних, науково-дослідних праць встановлюється рекомендована шкала оцінювання залежно від кількісного

показника рівня оригінальності твору: 65 – 80% – низький, 80 – 90% – прийнятний, 90 – 100% – високий; для випускних кваліфікаційних робіт студентів: 50 – 60% – низький, 60 – 80% – прийнятний, 80 – 100% – високий. Показники нижче вказаних рівнів є не прийнятними і вказують на наявність необґрунтованих запозичень та значні ознаки плагіату.

3.3. Виявлені у тексті запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.);
- усталеними словосполученнями, що характерні для певної спеціалізації, науки, сфери знань;
- належним чином оформлені цитуваннями;
- самоцитуванням (фрагментами тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені ним у інших творах).

4. ПРОФІЛАКТИЧНІ КРОКИ

4.1. Профілактику плагіату в Університеті здійснює спеціальна Комісія із запобігання та виявлення плагіату, яка формується першим проректором Університету у складі проректора з науково-педагогічної роботи або першого проректора, декана факультету, директора одного з НДІ Університету, інших представників інституцій, які здійснюють в Університеті комплекс профілактичних заходів із запобігання й виявлення плагіату та представника Інформаційно-аналітичного центру. Пріоритетними напрямами роботи згаданої Комісії є:

- інформування науково-педагогічних і педагогічних працівників, інших учасників освітнього й науково-дослідного процесів про необхідність отримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за отримання норм цитування;
- регулярне ініціювання інформаційно-просвітницьких заходів із популяризації основ інформаційної культури серед здобувачів вищої освіти;
- формування завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;
- проведення тренінгів, семінарів, публічних лекцій із питань науково-академічної етики та недопущення значних тестових запозичень і плагіату;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників, інших учасників освітнього та наукового процесів в Університеті із цим Положенням;

- здійснення перевірки на академічний плагіат.

4.2. Науковим керівникам і консультантам в обов'язковому порядку ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на всіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

5. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

5.1. Відповідному контролю щодо академічного плагіату підлягають:

- навчальні (курсові роботи (проекти), реферати тощо) та кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти (ОС «бакалавр», «магістр»), наукові, навчально-методичні, науково-дослідні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради університету до видання, а також дистанційні курси;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів та ін.).

5.2. Безпосередню перевірку зазначених у п. 5.1. матеріалів за відповідним дорученням першого проректора (для наукових і навчальних робіт науково-педагогічних і педагогічних працівників) та декана факультету (директора інституту) (для випускних кваліфікаційних та інших студентських навчальних робіт) здійснює Комісія із запобігання та виявлення плагіату в Університеті.

5.3. Перевірка зазначених у п. 5.1. матеріалів проводиться за допомогою програмно-технічних засобів з визначенням унікальності (оригінальності) роботи.

- Письмові роботи, які подаються для перевірки на наявність плагіату, повинні бути представлені у таких форматах електронних документів як відкритий формат документів для офісних застосунків OpenDocument (за міжнародним стандартом ISO/IEC 26300:2006), в тому числі:

- *.odt, *.ods, *.odp;
- *.rtf (Rich Text Format);
- *.doc (Word 97 - Word 2003);
- *.docx (Word 2007).

5.4. Електронний варіант письмової роботи надається у повному обсязі (від титульного аркушу до додатків включно).

5.5. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються експертним висновком про перевірку на наявність академічного плагіату з подальшим допуском матеріалів до друку (захисту), відправку матеріалів на

доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

5.6. Особа, яка виявила академічний плагіат (компіляцію) у творах, що є науковими роботами (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, дисертація та ін.) службовою запискою повідомляє про це першого проректора Університету.

5.7. Науково-педагогічний (педагогічний) працівник, який виявив академічний плагіат у навчальних і наукових текстах студентів (стаття, тези, препринт, випускна кваліфікаційна робота, курсовий проект, реферат, есе та ін.) попереджає про це автора, а у разі його незгоди – інформує службовою запискою завідувача своєї кафедри.

6. ПОРЯДОК ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯДУ

6.1. В Університеті діє Комісія із запобігання та виявлення плагіату у складі провідних працівників закладу під головуванням проректора Університету. Склад комісії затверджується наказом ректора.

6.2. У випадку незгоди з рішенням комісії із запобігання плагіату, студент, науково-педагогічний чи педагогічний працівник або інший учасник освітнього і наукового процесів має право у триденний термін подати письмову апеляційну заяву на ім'я голови апеляційної комісії із запобігання плагіату.

6.3. Голова Комісію із запобігання та виявлення плагіату Університету проводить засідання у тижневий термін з моменту подання заяви.

6.4. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні.

6.5. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

6.6. За результатами засідання апеляційна комісія формує остаточний висновок, який підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник (за наявності).

7. ПРИКИНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Склад Комісії із запобігання та виявлення плагіату на затвердження ректора Університету подає перший проректор.

7.2. Дане Положення набуває чинності з моменту його затвердження ректором Університету.